

Bedrijfsbrandweren: de 12 meest gestelde vragen

Zoveel industriële activiteiten, zoveel vragen. Waar moet bijvoorbeeld een bedrijfsbrandweer uit bestaan en wie legt de verplichting op dat een bedrijf een bedrijfsbrandweer moet hebben? Vragen die vooral na incidenten, zoals de gebeurtenis bij Moerdijk, bij bestuurders van overheden binnenkomen. In deze kennispublicatie een eerste selectie van de meest gestelde vragen over bedrijfsbrandweren en de antwoorden daarop. De publicatie is bedoeld om bestuurders van onder meer gemeentelijke overheden en Tweede Kamerleden te helpen dit soort vragen over bedrijfsbrandweren te beantwoorden en hun begripsniveau hierover te verhogen.

Deze kennispublicatie is in samenwerking met het Landelijk Expertisecentrum BrandweerBRZO tot stand gekomen. Het LEC BrandweerBRZO (2007) is een samenwerkingsverband tussen Infopunt Veiligheid en de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (VRR). Zij heeft tot doel de kwaliteit van de uitvoering van de Brzo-taken van de brandweer op een hoger peil te brengen door het bundelen en toegankelijk maken van kennis en het tegengaan van versnippering.

Hebt u zelf vragen, mail ze dan naar Infopunt Veiligheid, het kennis- en vraagloket voor de fysieke veiligheid: infopuntveiligheid@nifv.nl. Infopunt Veiligheid is een onderdeel van het Nederlands Instituut Fysieke Veiligheid (NIFV).

1 Wat is een bedrijfsbrandweer?

Een bedrijfsbrandweerorganisatie is een organisatie van mensen en middelen die tot doel heeft het bestrijden van brand en ongevallen op het terrein van een inrichting (meestal een bedrijf).

2 Wie heeft de bevoegdheid tot het aanwijzen van een bedrijfsbrandweer?

De aanwijzing van bedrijfsbrandweren gebeurt op basis van artikel 31 van de Wet veiligheidsregio's. De bevoegdheid om te bepalen of een inrichting over een bedrijfsbrandweer moet beschikken, is met de inwerkingtreding van de Wet veiligheidsregio's neergelegd bij het bestuur van de veiligheidsregio. Het bestuur kan namelijk een brede afweging maken over de kwaliteit en capaciteit van de repressieve brandweezorg in de regio.

3 Welke bedrijven kunnen worden aangewezen?

In het Besluit veiligheidsregio's zijn de regels van een bedrijfsbrandweeraanwijzing nader uitgewerkt. Verplicht worden tot het hebben van een bedrijfsbrandweer, kunnen uitsluitend:

- Brzo-inrichtingen
- vervoersgebonden ARIE-plichtige inrichtingen
- inrichtingen waarin kernenergie wordt vrijgemaakt, splijtstoffen worden vervaardigd, bewerkt of verwerkt, dan wel splijtstoffen worden opgeslagen.

In artikel 7.1 worden specifiek categorieën inrichtingen benoemd die voor een aanwijzing als bedrijfsbrandweerplichtig in aanmerking komen. Het gaat dan om inrichtingen:

- a. als bedoeld in artikel 4 van het Besluit risico's zware ongevallen 1999
- b. als bedoeld in artikel 15, onderdeel b, van de Kernenergiewet, met uitzondering van de inrichtingen waarop artikel 44 van het Besluit kerninstallaties, splijtstoffen en ertsen van toepassing is
- c. met installaties waarop hoofdstuk 2, afdeling 2 van het Arbeidsomstandighedenbesluit van toepassing is voor zover het gaat om:
 1. inrichtingen die geheel of nagenoeg geheel bestemd zijn voor de opslag in verband met vervoer van in die afdeling genoemde stoffen, al dan niet in combinatie met andere stoffen en producten.
 2. spoorwegemplacementen, voor zover deze geen onderdeel zijn van een inrichting waarop artikel 4 van het Besluit risico's zware ongevallen 1999 van toepassing is.

4 Geldt er een verplichting tot het aanwijzen van deze bedrijven?

Het bestuur van de veiligheidsregio kán op basis van artikel 31 lid 1 van de Wet veiligheidsregio's een inrichting die in geval van een brand of ongeval bijzonder gevaar kan opleveren voor de openbare veiligheid, aanwijzen als bedrijfsbrandweerplichtig. De Nota van toelichting geeft aan dat het bevoegd gezag beleidsvrijheid heeft voor het wel of niet aanwijzen van inrichtingen. Hiermee is geen sprake van een verplichting tot het aanwijzen van inrichtingen die in aanmerking kunnen komen voor een aanwijzing.

5 Wanneer wordt een bedrijf aangewezen?

Bedrijfsbrandweerrapport

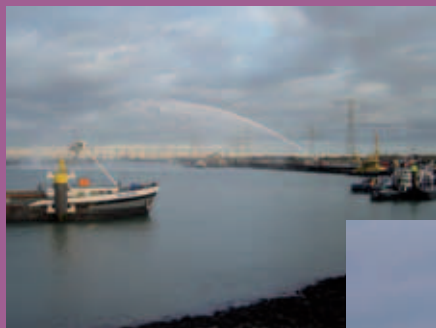
Aan de onder vraag 3 genoemde inrichtingen kan het bestuur van de veiligheidsregio verzoeken een bedrijfsbrandweerrapport aan te leveren. In dit rapport worden de meest relevante scenario's met betrekking tot brandbare, explosieve en toxische stoffen uitgewerkt. Door het bevoegd gezag wordt vervolgens op basis van de scenario's bepaald of er sprake is van een bijzonder gevaar voor de openbare veiligheid. De openbare veiligheid is een ruim begrip, waarvoor de verstoring van het dagelijks leven de basis vormt. (Ernstige) milieuschade en andere vervolgschade, die het gevolg kan zijn van een incident, wordt hierdoor ook aangemerkt als een bijzonder gevaar voor de openbare veiligheid.

Overheidsbrandweer

Een inrichting kan worden aangewezen als er schade in de omgeving van die inrichting kan ontstaan die beduidend groter is dan de schade die optreedt door mogelijke ongevallen in de betreffende omgeving zelf. Hierbij worden de mogelijkheden van de overheidsbrandweer betrokken. Daarnaast kan een inrichting uitsluitend worden aangewezen, als met de aanwezigheid van een bedrijfsbrandweer door preventieve of repressieve maatregelen een duidelijk effect verwacht mag worden, waardoor escalatie van brand of ongevallen wordt beperkt of voorkomen.

Stationaire voorziening

Een inrichting kan ervoor kiezen haar bedrijfsbrandweersscenario's zo veel als mogelijk te beheersen met behulp van (semi)automatisch werkende, stationaire, technische installaties. Dit kan ertoe leiden dat de omvang van een bedrijfsbrandweerorganisatie, voor wat betreft operationele functies en voertuigen, beperkt kan blijven of (in bijzondere gevallen) zelfs tot nul gereduceerd kan worden. In de afgelopen jaren is dit in de praktijk een steeds vaker voorkomende beweging geworden, die zowel door de bedrijven als door de overheid wordt onderschreven als realistisch en wenselijk. De inrichting moet bij het toepassen van stationaire voorzieningen in haar bedrijfsbrandweerrapport informatie opnemen, waarmee gelijkwaardigheid wordt aangetoond ten opzichte van een inzet van de bedrijfsbrandweer.

6 *Waarom worden niet alle bedrijven met gevaarlijke stoffen aangewezen?*

Op basis van de omvang van het bijzondere gevaar voor de omgeving, de mogelijkheden van de overheidsbrandweer, de mogelijkheden van een eventuele bedrijfsbrandweer en de aanwezigheid van stationaire voorzieningen moet het bestuur van de veiligheidsregio bepalen of een aanwijzing tot bedrijfsbrandweerplicht noodzakelijk is.

7 *Waar kan een bedrijfsbrandweeraanwijzing uit bestaan?*

De eisen verbonden aan een bedrijfsbrandweeraanwijzing hebben betrekking op het voorkomen, beperken en bestrijden van de gevolgen van brand en ongevallen. Hierbij kunnen in de aanwijzing uitsluitend eisen gesteld worden aan:

- het opleidingsniveau en de geoefendheid van het personeel van de bedrijfsbrandweer
- de voorzieningen inzake bluswater, melding, alarmering en verbindingen
- het blusmaterieel
- de beschermende middelen
- de alarmering van en samenwerking met de gemeentelijke brandweer en andere hulpverleningsorganisaties
- de omvang van het personeel en het materieel van de bedrijfsbrandweer.

8 *Waar moet een bedrijfsbrandweer aan voldoen?*

De belangrijkste eisen verbonden aan een aanwijzingsbeschikking zijn uitgewerkt in de algemene bepalingen. Hierin worden eisen gesteld ten aanzien van:

- het veiligheidsbeheerssysteem
- het personeel (aantal en functie)
- incidentbestrijdings- en beheersmiddelen
- opleiding
- oefening
- bluswatervoorziening
- melding en alarmering
- verbindingen (communicatie)
- beschermende middelen
- alarmering en samenwerking met externe hulpdiensten.

De bedrijfsbrandweer beperkt zich hierbij tot taken die escalatie van brand en ongevallen kunnen beperken of voorkomen. In geval van een rampscenario wordt geen zelfstandige inzet van de bedrijfsbrandweer verwacht.

9 *Wat is de wettelijke opkomsttijd van een bedrijfsbrandweer?*

De opkomsttijd voor de bedrijfsbrandweer wordt gesteld op zes minuten. Deze opkomsttijd is opgenomen in de algemene bepalingen, die een bijlage van de bedrijfsbrandweeraanwijzing zijn. Deze opkomsttijd is gebaseerd op diverse studies. Bij industriële branden is voor de meeste scenario's de koolwaterstofkromme van toepassing, waarbij na zes minuten begonnen moet worden met de inzet van de bedrijfsbrandweer om het gewenste resultaat (beperken tot het initiële incident) te realiseren. Het gaat hierbij om meer dan 85 procent van de geloofwaardige bedrijfsbrandweersscenario's. Er kan van deze zes minuten afgeweken worden, wanneer het bedrijf onomstotelijk kan aantonen dat een langere opkomsttijd gehanteerd kan worden, waarmee men niet in strijd is met de middels de Wabo opgelegde zorgplicht.

10 Hoe staat een bedrijfsbrandweer in relatie tot de overheidsbrandweer?

Basiszorgniveau

De taken van de overheidsbrandweer zijn vastgelegd in de Wet veiligheidsregio's. De overheidsbrandweer kan qua omvang en opkomsttijd en middelen echter niet ingericht zijn op alle mogelijke incidenten binnen de regio. Elke veiligheidsregio maakt daarom op basis van de risico's en de beschikbare middelen de keuze ten aanzien van het basiszorgniveau en betreft dit bij de beoordeling tot noodzaak voor een bedrijfsbrandweeraanwijzing. In een bedrijfsbrandweerrapport kan worden aangegeven dat voor het bestrijden en beheersen van de verschillende scenario's bijzondere voorzieningen nodig zijn. Dit zijn voorzieningen waarop de overheidsbrandweer niet is berekend en ook niet berekend hoeft te zijn. Dat wil niet zeggen dat de overheidsbrandweer niet is voorbereid op grotere calamiteiten in de omgeving van het bedrijf of bij het bedrijf zelf. Door maatregelen op alle schakels van de veiligheidsketen (proactie, preventie, preparatie, repressie en nazorg) is de overheidsbrandweer voorbereid.

Specifieke kennis

Op een aantal brandweerkas, die blijken uit een bedrijfsbrandweerrapportage, is de overheidsbrandweer echter niet zodanig voorbereid dat escalatie van de incidenten kan worden voorkomen. Juist omdat scenario's op een inrichting een snellere opkomst noodzakelijk maken, kan voor die inrichting een bedrijfsbrandweer worden geëist. Naast opkomsttijd zijn ook de specifieke kennis van de bedrijfsbrandweer, de specifieke materialen zoals blusmiddelen en de specifieke verantwoordelijkheid van het bedrijf redenen om taken bij de bedrijfsbrandweer neer te leggen.

Na aankomst van de overheidsbrandweer op de locatie wordt het commando overgedragen van de bedrijfsbrandweer naar de overheidsbrandweer.

11 *Wat is het verschil tussen een BHV en een bedrijfsbrandweer?*

Verschillende doelstellingen

Naast een eventuele bedrijfsbrandweeraanwijzing zullen bedrijven veelal op basis van arbeidsomstandighedenregelgeving (artikel 15) ook een verantwoordelijkheid hebben voor het organiseren van een bedrijfsnoodorganisatie, waarvan bedrijfshulpverleners (BHV'ers) deel uitmaken. Toepassing van het instrument van bedrijfsbrandweezorg in de afgelopen jaren heeft geleerd dat discussies over de kwantiteit en kwaliteiten van beide organisaties nogal eens door elkaar kunnen lopen. Het bevoegd gezag voor het toezien op de bedrijfsnoodorganisatie zoals hierboven omschreven is de Arbeidsinspectie. Het bevoegd gezag voor bedrijfsbrandweezorg is het bestuur van de veiligheidsregio. De omstandigheden voor de inzet van een BHV'er zijn in het algemeen anders dan de omstandigheden waaronder een medewerker van de bedrijfsbrandweer mag worden ingezet. Dit komt voort uit de doelstellingen van de verschillende regelgeving.

Basistaken

Een BHV'er mag vanuit zijn basistaak te allen tijde worden betrokken bij taken voor alarmering, kleine blussing, verlenen van eerste hulp, evacuatie en begidsing voor de hulpdiensten. Van een dergelijke BHV'er mag worden verwacht dat hij hulp biedt aan collega's, gasten van een bedrijf of leveranciers of contractors, zonder zichzelf in groot gevaar te brengen. In bijzondere situaties kunnen BHV'ers aanvullend zijn opgeleid, toegerust en beoefend om meer specialistische taken uit te kunnen voeren, zoals het opruimen van kleine spills en het inschakelen van stationaire brandblusvoorzieningen. De bedrijfsbrandweerman zal echter altijd actief worden betrokken bij de beperking en bestrijding van een ontwikkelend zwaar ongeval en kan daarvoor taken uitvoeren onder risicovolle omstandigheden. In tegenstelling tot de BHV'er is de bedrijfsbrandweerman hiertoe altijd opgeleid, toegerust en beoefend.

12 Wat is de relatie met de milieuvergunning?

Milieubescherming

De voorschriften verbonden aan een milieuvergunning richten zich primair op de bescherming van het milieu tegen de gevolgen van de binnen de inrichting uitgevoerde activiteiten. Die bescherming van het milieu heeft enige overlap met, maar is zeker niet identiek aan, een eventueel gevaar voor de openbare veiligheid zoals bedoeld in een bedrijfsbrandweeraanwijzing. In de milieuvergunning zijn voorschriften opgenomen die primair dienen ter voorkoming van het optreden van incidenten. Voorschriften verbonden aan een bedrijfsbrandweeraanwijzing hebben met name betrekking op repressieve of brandweertaken die relevant zijn als het incidentscenario eenmaal is opgetreden. De aanwezigheid van de middelen die nodig zijn voor het bestrijden van de gevolgen van een incident kan voorgeschreven worden in de milieuvergunning.

Complementair

In een aanwijzingstraject is de veiligheidsregio verplicht het bevoegd gezag ingevolge de Wabo/Wm en Arbeidsomstandighedenwet in de gelegenheid te stellen om advies uit te brengen. Een bedrijfsbrandweeraanwijzing en een milieuvergunning vullen elkaar op veel punten aan. Er is sprake van complementaire regelgeving, waardoor getracht moet worden om, als die mogelijkheid er is, trajecten parallel te laten lopen. Een eventuele mogelijkheid tot beperking van de capaciteit van een bedrijfsbrandweer door realisatie van preventieve (stationaire) voorzieningen of het uitsluiten van activiteiten moet in een milieuvergunning geborgd worden.

Infopunt Veiligheid

Infopunt Veiligheid, onderdeel van het Nederlands Instituut Fysieke Veiligheid (NIFV), is hét centrale vraag- en informatie-loket op het gebied van fysieke veiligheid. Beroepsbeoefenaars kunnen hier hun vragen voorleggen aan vakspecialisten. Dat kan telefonisch, per e-mail of via een webformulier. De toegang tot de informatieservice en informatiebemiddeling is laagdrempelig en kosteloos.

Actuele dossiers

Infopunt Veiligheid biedt ook inzage in een online kennisbank met dossiers die actueel worden gehouden door een redactie-team van kennismakelaars en deskundigen uit de praktijk. U hebt 24 uur per dag toegang tot enkele duizenden kennisdocumenten verdeeld over meerdere kennisgebieden. Een belangrijke kennisbron voor veiligheidsregio's, hulpverleningsdiensten, landelijke, provinciale en gemeentelijke overheden en organisaties in de vitale sectoren.

Kennispartners

Om meer doelgroepen van dienst te kunnen zijn en de kennis verder te verbreden, werkt Infopunt Veiligheid samen met kennispartners zoals: het Centrum Industriële Veiligheid (CIV), GHOR Nederland, de Nederlandse Vereniging voor Brandweezorg en Rampenbestrijding (NVBR) en het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV).

Het informatiepunt wordt ondersteund door een gebruiksvriendelijke, interactieve website: www.infopuntveiligheid.nl

Als veiligheid ook úw punt is!

Infopunt Veiligheid
Kemperbergerweg 783
Postbus 7010
6801 HA Arnhem
T 0900 235 112 112 (lokaal tarief)
F 026 351 50 51
E infopuntveiligheid@nifv.nl

www.infopuntveiligheid.nl

Infopunt Veiligheid NIFV